

Tertullian om de kristnes driftighed

Tertullian (ca. 160 - ca. 222) var en af oldkirkens vigtigste teologer. I flere skrifter forsvarede han kristendommen mod forskellige anklager og ikke-kristen kritik. Bl.a. i sit skrift "Apologeticus" (Forsvarsskrift for de kristne) fra år 197 forsvarede Tertullian de kristne mod anklager for at være samfundsnedbrydende og unyttige.

Men vi kræves også til regnskab for en anden slags forseelse og siges at være unyttige i livet. Hvorledes kan dette siges om folk, som lever sammen med jer, har samme kost og klæder, samme livsfornødenheder. Thi vi er dog heller ikke indiske brahmaner¹ eller gymnosofister,² ingen skovmennesker, som flyr livet. Vi ihukommer den tak, vi skylder Gud Herren som skaber; vi forsmår ingen nydelse af, hvad han har frembragt; men ganske vist holder vi os i tømme, så vi ikke skulle overdrive eller misbruge nydelsen deraf. Derfor bor vi sammen med jer i denne verden – ikke uden jeres torv, slagterbod, badeanstalter, boder, værksteder, værtshuse, markeder og det øvrige livs samkvem. Også vi farer med jer til søs, gør krigstjeneste, driver jordbrug og handel. Endvidere giver vi vort bidrag til kunstprodukterne, vi offentliggør vore frembringelser til jeres afbenyttelse. Jeg ved ikke, hvorledes vi, som lever med og af jer, kunne synes jer unyttige i handel ogandel. [...]

Jeg køber ingen krans til mit hoved; men når jeg ikke desto mindre køber blomster, hvad magt kan der så for dig ligge på, hvorledes jeg anvender dem?³ Jeg anser det behageligere at benytte dem frie og løse og hængende frit til alle kanter; men får vi dem end sammenbundne i en krans, så bruger vi den for næsen. Andres hår dufter, det bliver deres sag.

Vi kommer ikke sammen til skuespillene.⁴ Men dersom jeg fik lyst til sådanne ting, som falbydes ved disse sammenkomster, vil jeg hellere skaffe mig dem fra de sædvanlige udsalgssteder. Røgelse køber vi ganske vist ikke. Dersom Arabien beklager sig, så må sabæerne⁵ betænke, at deres varer forbruges i større mængde og af den kostbarere slags ved de kristnes begravelser end de, hvormed jeres guder bliver tilrøget.

I det mindste, svarer I, forvolder de, at tempelskatterne dagligt svinder ind; hvor få yder ikke endnu sin skat? Ja, thi vi formår ikke at yde både mennesker og jeres betlende guder hjælp, ej heller tror vi, at man bør give andre end dem, som beder om at få. Kort sagt: lad Jupiter række hånden frem, og han skal få, mens imidlertid vor barmhjertighed udgiver mere på gaderne end jeres religion i templerne.⁶

Men de øvrige skatter ville være de kristne taknemlige, da de betaler, hvad de er skyldige, med den samme samvittighedsfuldhed, der afholder dem fra at tilvende sig andres gods med svig, så at, dersom en beregning blev gjort over, hvor meget det offentlige taber ved jeres falske og

¹ *Brahmaner*: betegnelse for den indiske præsteklasse. De indiske helligmænd var kendt for askese og afsondrethed i forhold til det jordske liv.

² *Gymnosofister*: egl. "nøgne vismænd." Jf. brahmanerne ovenfor.

³ Tertullian modgår her en kritik, der går på, at kristne ikke anvender blomsterkranser til rituel udsmykning af dem selv eller f.eks. gudernes statuer.

⁴ Her tænkes primært på gladiatorkampene og væddeløbene.

⁵ *Sabæerne*: Folkeslag i Jordanområdet, der var kendt for deres handel med bl.a. røgelse.

⁶ Tertullian hentyder her til de kristnes omsorg for syge og fattige.

løgnagtige opgaver, så kunne det let udregnes, at det beklagede forhold på den ene konto blev udjævnet ved fordelingen på de andre poster.

5 Jeg vil ligeud bekende, hvem det er, som muligvis virkelig kan beklage sig over, at de kristne ikke bringer dem nogen frugt, Det er først koblerne, de, som holder offentlige fruentimmere og deres bademestre, dernæst snigmorderne, giftblanderne, troldmændene, sandsigerne, tegntyderne og stjernetyderne. Ikke at være dem frugtbringende er en stor frugt.

Tertullian *Apologeticus* 42-43. Oversættelse af C. I. Arnesen: *Tertullians forsvarsskrift for de kristne mod hedningerne*. Christiania (1880), s.110-113.

10